

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

-

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Kaavojen sisältövaatimus koskien luonnon monimuotoisuutta tukee hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja torjua luontokatoa. Sen sijaan kaavojen toteuttamisesta annettuun lakiin on ehdotettu uusi pykälä 101 a, joka on pahasti ristiriidassa kaavatyön sisältövaatimusten kanssa. Kunta joutuisi korvausvelvolliseksi, mikäli kaavamääräys rajoittaa metsätalouden harjoittamista yli 3 000 euron edestä. Vain luonnonsuojelulain ja metsälain 10 §:n kohteet on rajattu korvausvelvollisuuden ulkopuolelle. Jo nykyinen laki kieltää rajoittamasta yleiskaavassa puiden kaatamista maa- ja metsätalousalueilla (53 § 3 mom.) toimenpiderajoituksella.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

Säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden edistämiseksi on tarpeen, että luonnonsuojelualueiden ohella myös muut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet

otetaan huomioon alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa. Käytännössä useimmilla kunnilla ei tule olemaan varaa rajoittaa metsän hakkuita muualla kuin LSL:n ja metsälain 10 § mukaisissa kohteissa.

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Lakiluonnos rajoittaa tuulivoimarakentamista puhtaasti etäisyyden metrimittoihin perustuvalla pykälällä. Kaikki muu kaavalla tapahtuva rakentamisen ohjaus perustuu selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Tietyt hankkeet on jopa mahdollista kaavoittaa, vaikka niistä aiheutuu joillekin merkittävää elinympäristön heikkenemistä (50 § 3 mom). Tuulivoiman etäisyysrajan säätäminen tuo NIMBY:n lakipykäliin. Lakiluonnos sisältää jopa mahdollisuuden suostumusmenettelyyn, jossa asukas antaa kirjallisen suostumuksen lähemmäksi sijoittamisesta. Tämä avaa mahdollisuuden vääränlaiseen vaikuttamiseen puolin ja toisin. Se myös korostaa sitä tosiasiaa, että etäisyysvaatimuksella ei ole mitään tekemistä haitallisten vaikutusten kanssa. Kaavaa laadittaessa suostumusta ei voi antaa mistään muista laissa säädetyistä sisältövaatimuksista, esim. ulkomelutason ohjearvoista. Tuulivoiman etäisyys olemassa olevasta ja tulevasta asutuksesta tulisi määritellä kaavoitusprosessissa vaikutusten arvioinnin tuloksena, samalla tavalla kuin kaikki muukin rakentaminen.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan asemakaavaa laadittaessa on arvioitava kaavan todennäköisesti merkittävät vaikutukset rakentamisen kustannuksiin. Koska kustannuksia on mahdollista laskea vasta kaavaratkaisun loppuvaiheessa, tästä voi tulla ylimääräisen selvitystyön kustannusten lisäksi viivästyksiä kaavojen aikatauluihin. Toisaalta on tärkeää olla selvillä kaavan aiheuttamista kustannuksista ja kustannusten jakautumisesta, ennen kuin valtuusto päättää kaavasta. Erityisen tärkeää tämä on niissä kaavahankkeissa, jotka on laitettu vireille yksityisen edun edistämiseksi. Pykälä ei saisi muodostua rasisiteeksi, jolla rakennuttajat vaativat löyempiä kaavamääräyksiä. Kunnilla pitää säilyä mahdollisuus vaatia rakentamisessa laadukasta lopputulosta, erityisesti kaupunkikuvallisesti tärkeillä alueilla.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislaki)

202 § Muun päätöksen toimeenpanokelpoisuus

Lakimuutoksen jälkeen ei enää olisi mahdollista määrätä rakentamisrajoitusta, rakennuskieltoa ja toimenpiderajoitusta voimaan, ennen kuin se on saanut lainvoiman. Rakennuskielto ja muut

rajoitukset määrätään kaavan laatimista tai toteuttamista varten. Mikäli lakimuutoksella estetään näiden päätösten välitön voimaantulo, mahdollistetaan toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat suunnittelua tai estävät suunnitelman toteuttamisen. Rakennuskielto on erityisen tärkeä työkalu kaavahankkeissa, joissa on ristiriitaisia tavoitteita. Mikäli päätöstä ei voida määrätä heti voimaan, vaan pitää odottaa muutoksenhakuprosessi, kiellon ja rajoitusten alkuperäinen tavoite vesittyy.

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Huldén Heidi
Asikkalan kunta

Varis Veeti
Asikkalan kunta